

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

12.01.2024

м. Київ

№ 70/1-рк/к

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ
ТОВАРИСТВО «ГАДЯЧГАЗ»**
(інформація з обмеженим доступом)
ggas.secretary@gmail.com

Про припинення дій, що містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

- (1) Східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) за результатом здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на ринку послуг з приєднання до газорозподільних систем в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ГАДЯЧГАЗ» (далі – ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», ТОВАРИСТВО) встановлено наступне.
- (2) ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» є юридичною особою, зареєстроване 11.01.1995. Місцезнаходження ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ»: (інформація з обмеженим доступом). Ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом). Основний вид діяльності ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» є (інформація з обмеженим доступом)).
- (3) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» є суб'єктом господарювання.

Визначення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (4) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.
- (5) Відповідно до пункту 3.1. Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається,

продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (6) Аналіз становища ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» на ринку послуг з приєднання до газорозподільних систем, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ТОВАРИСТВА, проведено з урахуванням вимог Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика).

Визначення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища на ринку.

- (7) Відповідно до пункту 3.1. Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (8) Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:
- послуги з приєднання до газорозподільних систем;
 - ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з приєднання до газорозподільних систем.
- (9) Відповідно до пункту 4 глави 1 розділу I Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (далі – НКРЕКП, Регулятор) від 30.09.2015 № 2494, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (далі – Кодекс ГРМ), приєднання до газорозподільної системи (ГРМ) – сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуги розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газорозподільної системи.
- (10) Враховуючи зазначене, послуги з приєднання до газорозподільних систем не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.
- (11) Отже, товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», є послуги з приєднання до газорозподільних систем.

Перелік основних покупців (споживачів, користувачів).

- (12) Пунктом 1.3. Методики визначено, що споживач - юридична чи фізична особа, яка здійснює діяльність з придбання та використання товарів, послуг, робіт на відповідному товарному (товарних) ринку (ринках).
- (13) Основними споживачами послуги з приєднання до газорозподільних систем виступають фізичні особи, юридичні особи або фізичні особи - підприємці, які на підставі відповідного договору замовляють у оператора газорозподільної системи відповідну послугу для підключення об'єктів до газорозподільних систем в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ».

Визначення товарних меж ринку.

- (14) У відповідності до пункту 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого. Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) за показниками взаємозамінності, якими зокрема є подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи), відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів(товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (15) Відповідно до пункту 4 глави 1 розділу I Кодексу ГРМ, Оператор газорозподільної системи (далі - Оператор ГРМ) – суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює діяльність з розподілу природного газу газорозподільною системою, яка знаходиться у його власності або користуванні відповідно до законодавства, та здійснює щодо неї функції оперативно-технологічного управління.
- (16) ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» є оператором газорозподільної системи, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ТОВАРИСТВА.
- (17) Згідно з пунктом першим глави 1 розділу V Кодексу ГРМ, власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному розділом V Кодексу ГРМ.
- (18) Отже, Товариство під час здійснення господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території, де знаходиться його газорозподільна система, надає послугу з приєднання до газорозподільних систем з метою забезпечення основної діяльності та задоволення потреб споживачів. При цьому, споживачі, які мають намір укласти договір на приєднання до газорозподільної системи, за звичайних умов не можуть перейти від споживання одного товару (послуги з приєднання) до споживання іншого.
- (19) Таким чином, товарними межами ринку є послуги з приєднання до газорозподільних систем.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

- (20) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (21) Відповідно до положень підпункту 1.3 пункту 1 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201 (далі – Ліцензійні умови), місце провадження господарської діяльності – територія адміністративно-територіальної одиниці (область, район, місто, село тощо), де знаходиться газорозподільна система ліценziata, до якої підключено не менше 50 000 точок приєднання суб'єктів ринку природного газу, щодо якої НКРЕКП прийнято рішення про надання права ліцензіату в її межах здійснювати господарську діяльність з розподілу природного газу.
- (22) Отримання послуг з приєднання до газорозподільних систем можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з розподілу природного газу на певній

території у межах мереж, які перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації.

- (23) Відповідно до Постанови НКРЕКП № 2510 ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території міста Гадяч та сіл Біленченківка, Великі Будища, Бобрик, Бакути, Бухалове, Бутовичеське, Березова Лука, Лихопілля, Мелешки, Броварки, Бірки (Краснолуцька сільська об'єднана ТГ), Вечірчине, Вельбівка, Запсізьке (Великобудищанська сільська об'єднана ТГ), Веприк, Вирішальне (Сергіївська сільська об'єднана ТГ), Воронівщина, Велике, Андріяшівка, Ветхалівка, Веселе, Венеславівка, Глибока Долина, Гречанівка, Дучинці, Степове, Книшівка, Красна Лука, Качанове, Круглик, Кіблицьке, Сергіївка, Кияшківське, Київське, Коновалове, Лютенська, Лисівка, Лободине, Морозівщина (Великобудищанська сільська об'єднана ТГ), Мартинівка, Могилатів, Млини (Лютенська ТГ), Мала Побиванка, Максимівка, Малі Будища, Миколаївка, Новоселівка, Осняги, Островецька, Петрівка-Роменська, Плішивець, Писарівщина (Гадяцька міська об'єднана ТГ), Пирятинщина, Розбишівка, Римарівка, Рашівка, Ручки (Петрівсько-Роменська сільська об'єднана ТГ), Дачне, Сари, Степаненки, Середняки, Соснівка (Лютенська ТГ), Сватки, Тимофіївка, Тепле, Харківці (Гадяцька міська об'єднана ТГ), Хітці, Ціпки, Шадурка, Чернече, Червоний Кут, Педоричі Миргородського району Полтавської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ».
- (24) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з приєднання до газорозподільних систем, враховуючи технологічні особливості здійснення Товариством господарської діяльності з розподілу природного газу на підставі ліцензійних умов, є територія міста Гадяч та сіл Біленченківка, Великі Будища, Бобрик, Бакути, Бухалове, Бутовичеське, Березова Лука, Лихопілля, Мелешки, Броварки, Бірки (Краснолуцька сільська об'єднана ТГ), Вечірчине, Вельбівка, Запсізьке (Великобудищанська сільська об'єднана ТГ), Веприк, Вирішальне (Сергіївська сільська об'єднана ТГ), Воронівщина, Велике, Андріяшівка, Ветхалівка, Веселе, Венеславівка, Глибока Долина, Гречанівка, Дучинці, Степове, Книшівка, Красна Лука, Качанове, Круглик, Кіблицьке, Сергіївка, Кияшківське, Київське, Коновалове, Лютенська, Лисівка, Лободине, Морозівщина (Великобудищанська сільська об'єднана ТГ), Мартинівка, Могилатів, Млини (Лютенська ТГ), Мала Побиванка, Максимівка, Малі Будища, Миколаївка, Новоселівка, Осняги, Островецька, Петрівка-Роменська, Плішивець, Писарівщина (Гадяцька міська об'єднана ТГ), Пирятинщина, Розбишівка, Римарівка, Рашівка, Ручки (Петрівсько-Роменська сільська об'єднана ТГ), Дачне, Сари, Степаненки, Середняки, Соснівка (Лютенська ТГ), Сватки, Тимофіївка, Тепле, Харківці (Гадяцька міська об'єднана ТГ), Хітці, Ціпки, Шадурка, Чернече, Червоний Кут, Педоричі Миргородського району Полтавської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ».

Визначення часових меж ринку

- (25) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (26) Часовими межами ринку з приєднання до газорозподільних систем в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», визначено період з січня

2022 року по грудень 2023 року. В зазначений період структура вказаного ринку не змінювалась.

Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (27) Відповідно до пункту 9.2. Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (28) Бар'єрами вступу потенційних конкурентів на ринок послуг з приєднання до газорозподільних систем є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності ліцензії на здійснення господарської діяльності з розподілу природного газу, наявність газорозподільної системи у власності або користуванні суб'єкта господарювання, що має намір надавати зазначені послуги.

Установлення ознак монопольного (домінуючого) становища.

- (29) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, зокрема, якщо, на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (30) ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ТОВАРИСТВА, у період з січня 2022 року по грудень 2023 року є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послуги з приєднання до газорозподільних систем, а відтак споживачі не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.
- (31) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» протягом періоду з січня 2022 року по грудень 2023 року мало ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільних систем в межах території міста Гадяч та сіл Біленченківка, Великі Будища, Бобрик, Бакути, Бухалове, Бутовичеське, Березова Лука, Лихопілля, Мелешки, Броварки, Бірки (Краснолуцька сільська об'єднана ТГ), Вечірчине, Вельбівка, Запільське (Великобудищанська сільська об'єднана ТГ), Веприк, Вирішальне (Сергіївська сільська об'єднана ТГ), Воронівщина, Велике, Андріяшівка, Ветхалівка, Веселе, Венеславівка, Глибока Долина, Гречанівка, Дучинці, Степове, Книшівка, Красна Лука, Качанове, Круглик, Кіблицьке, Сергіївка, Кияшківське, Київське, Коновалове, Лютенська, Лисівка, Лободине, Морозівщина (Великобудищанська сільська об'єднана ТГ), Мартинівка, Могилатів, Млини (Лютенська ТГ), Мала Побиванка, Максимівка, Малі Будища, Миколаївка, Новоселівка, Осняги, Островерхівка, Петрівка-Роменська, Плішивець, Писарівщина (Гадяцька міська об'єднана ТГ), Пирятинщина, Розбишівка, Римарівка, Рашівка, Ручки (Петрівсько-Роменська сільська об'єднана ТГ), Дачне, Сари, Степаненки, Середняки, Соснівка (Лютенська ТГ), Сватки, Тимофіївка, Тепле, Харківці (Гадяцька міська об'єднана ТГ), Хітці, Ціпки, Шадурка, Чернече, Червоний Кут, Педоричі Миргородського району Полтавської області, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ТОВАРИСТВА.

Ознаки зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку.

- (32) Взаємовідносини оператора газорозподільних систем (Оператор ГРМ) із суб'єктами ринку природного газу, регулюються Законом України «Про ринок природного газу» (зі змінами) (далі – Закон), Кодексом ГРМ.
- (33) Взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу, а також правові, технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем визначені Кодексом ГРМ.
- (34) Розділом V Кодексу ГРМ визначено порядок приєднання об'єктів замовників (технічного доступу) до ГРМ, який поширюється на взаємовідносини між Оператором ГРМ та замовником під час надання послуги з приєднання.
- (35) Згідно з положеннями пункту 4 глави 1 розділу I Кодексу ГРМ:
- договір на приєднання до газорозподільної системи/договір на приєднання – письмова угода між оператором газорозподільної системи та замовником послуги з приєднання, яка укладається відповідно до вимог розділу V та за формою, наведеною в цьому кодексі, визначає їх правовідносини під час виконання приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у власності чи користуванні (у тому числі в експлуатації) оператора газорозподільної системи;
 - приєднання до ГРМ – сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуги розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газорозподільної системи.
- (36) Ліцензійними умовами визначено, що відповідно до вимог Кодексу ГРМ ліцензіат зобов'язаний забезпечити доступ замовників до газорозподільної системи для приєднання до неї їх об'єктів будівництва або існуючих об'єктів.
- (37) Відповідно до статті 1 Закону України «Про ринок природного газу»:
- газорозподільна система – технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам;
 - замовник – фізична або юридична особа, яка на підставі договору замовляє надання однієї чи кількох із таких послуг: приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи; транспортування природного газу; розподіл природного газу; зберігання (закачування, відбір) природного газу; послуги установки LNG;
 - оператор газорозподільної системи - суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із розподілу природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників);
 - приєднання – сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуг транспортування чи розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газотранспортної або газорозподільної системи.
- (38) Згідно з пунктом 1 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ, власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.

- (39) Відповідно до пункту 4 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ, приєднання об'єктів (земельних ділянок) замовника до ГРМ здійснюється на підставі договору на приєднання, що укладається за формами, наведеними у додатках 15, 16 до цього кодексу. При цьому невід'ємною частиною договору на приєднання є технічні умови приєднання (додаток 17), які визначають вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання, які будуються Оператором ГРМ, та вихідні дані для проектування та будівництва газових мереж внутрішнього газопостачання об'єкта замовника від точки приєднання до газових приладів і пристроїв замовника. Будівництво та введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання забезпечується замовником.
- (40) Згідно із пунктом 1 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, для приєднання об'єкта будівництва або існуючого об'єкта (земельної ділянки) до газорозподільної системи Оператора ГРМ їх власник (замовник приєднання) має звернутися до цього Оператора ГРМ із заявою про приєднання, яка подається в довільній формі. Одночасно із заявою про приєднання замовник надає Оператору ГРМ виключний перелік таких документів, зокрема, заповнений опитувальний лист за формою, затвердженою Оператором ГРМ, у якому зазначаються технічні параметри об'єкта замовника, що має приєднатися до газорозподільної системи. Опитувальний лист має передбачати положення, згідно з якими замовник матиме право обирати на свій розсуд виконавця проєктних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства. Оператор ГРМ не має права вимагати додаткової інформації від замовника, крім тієї, яка передбачена опитувальним листом та цим пунктом.
- (41) Відповідно до пункту 2 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, за відсутності зауважень до поданих документів або після їх усунення Оператор ГРМ протягом десяти робочих днів з дня реєстрації заяви про приєднання (або дати усунення зауваження) на підставі даних опитувального листа, поданих документів та параметрів місця забезпечення потужності і точки приєднання, визначає тип приєднання замовника та у цей самий строк надає йому (у визначений в опитувальному листі спосіб) дозвіл на приєднання, проєкт договору на приєднання, проєкт технічних умов приєднання та відповідні рахунки щодо їх оплати. Договір на приєднання та технічні умови приєднання набувають чинності з дати повернення їх Оператору ГРМ підписаними замовником та за умови оплати вартості послуг з надання замовнику, договору на приєднання та технічних умов приєднання, якщо вона передбачена чинним законодавством.
- (42) Положеннями пунктів 4 – 6 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ передбачено право замовника обирати, із зазначенням в опитувальному листі та/або заяві на приєднання, виконавця розробки проєктів, виконавця будівельних робіт з прокладання газових мереж та робіт зі встановлення вузла обліку природного газу.
- (43) Згідно із пунктом 4 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, якщо розробку проєкту зовнішнього газопостачання забезпечував замовник, зазначений проєкт та його кошторисна частина мають бути погоджені Оператором ГРМ, при цьому один екземпляр проєкту після його погодження передається (залишається) Оператору ГРМ. Погодження проєкту зовнішнього газопостачання здійснюється Оператором ГРМ у строк, що не перевищує 15 днів, якщо інше не передбачено законодавством. У цей самий строк надається (у разі наявності) вичерпний перелік зауважень.
- (44) Відповідно до пункту 5 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, якщо в опитувальному листі та/або заяві на приєднання замовник визначає виконавцем будівельних робіт з прокладання газових мереж до його земельної ділянки іншого (крім Оператора ГРМ)

суб'єкта господарювання (у тому числі якщо тип приєднання підпадає під приєднання, що є стандартним), точка приєднання для об'єкта замовника визначається в існуючій газорозподільній системі Оператора ГРМ та збігається з місцем забезпечення потужності (максимально до нього наближена). У такому разі заходи, які забезпечуються Оператором ГРМ в рамках договору на приєднання, та вартість послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника (плата за приєднання) включають: закупівлю, встановлення та приймання в експлуатацію вузла обліку в точці вимірювання (з урахуванням пункту 7 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ); розробку проекту зовнішнього газопостачання (за його необхідності та у разі визначення Оператора ГРМ виконавцем розробки цього проекту); підключення газових мереж зовнішнього в місці забезпечення потужності (за їх наявності); підключення газових мереж внутрішнього газопостачання замовника в точці приєднання; пуску газу на об'єкт замовника та укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) з урахуванням вимог цього кодексу.

- (45) Згідно із пунктом 6 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, якщо об'єкт (земельна ділянка) замовника підпадає під стандартне приєднання, але замовник визначає себе виконавцем розробки проекту зовнішнього газопостачання, а Оператора ГРМ виконавцем будівництва газових мереж зовнішнього газопостачання (газових мереж до земельної ділянки замовника), приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника здійснюється у порядку, визначеному в пункті 4 цієї глави.
- (46) Відповідно до пункту 9 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, Оператор ГРМ впродовж десяти робочих днів у міській місцевості та п'ятнадцяти робочих днів у сільській місцевості після надання йому замовником підтвердних документів про введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання та їх фізичну наявність в точці приєднання, а також передачі Оператору ГРМ одного екземпляра проекту внутрішнього газопостачання зобов'язаний забезпечити підключення об'єкта замовника до ГРМ (фізичне з'єднання газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання) за умови дотримання замовником оплати вартості послуги з приєднання, якщо договором на приєднання не встановлений більш пізніший термін. При цьому на момент підключення до ГРМ газових мереж внутрішнього газопостачання Оператор ГРМ:
- забезпечує приймання вузла обліку в експлуатацію відповідно до вимог цього кодексу;
 - складає та підписує відповідно до вимог цього кодексу з власником газових мереж внутрішнього газопостачання заяву-приєднання до договору розподілу природного газу з його персоніфікованими даними або технічну угоду про умови приймання-передачі природного газу, передбачену цим кодексом для суміжних суб'єктів ринку природного газу;
 - складає та підписує з власником газових мереж внутрішнього газопостачання акт розмежування балансової належності газопроводів та експлуатаційної відповідальності сторін, який є невід'ємною частиною договору розподілу природного газу (технічної, угоди);
 - здійснює заходи з унеможливлення несанкціонованого відбору природного газу на період до початку розподілу природного газу, в тому числі шляхом встановлення інвентарної заглушки та/або пломбування запірних пристроїв. Пуск газу в газові мережі внутрішнього газопостачання (на об'єкт споживача, суміжного суб'єкта ринку природного газу) здійснюється Оператором ГРМ в установленому законодавством порядку протягом п'яти робочих днів у міській місцевості та десяти робочих днів у

сільській місцевості за умови укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) та після набуття споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) підтверджених обсягів природного газу на відповідний період. Якщо на момент підключення до ГРМ і прийняття в експлуатацію вузла обліку власник газових мереж внутрішнього газопостачання забезпечив укладення договору розподілу природного газу (технічної угоди), а також за наявності у нього підтверджених обсягів природного газу на поточний календарний період пуск газу в газові мережі внутрішнього газопостачання здійснюється Оператором ГРМ одночасно з підключенням до ГРМ та складанням акта приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію.

- (47) Отримання юридичними та фізичними особами послуги з розподілу природного газу є неможливим без надання послуги приєднання об'єкта замовника до газорозподільної мережі, що знаходиться у власності та на обслуговуванні Оператора ГРМ.
- (48) Таким чином, у Кодексі ГРМ визначено, що підключення газових мереж зовнішнього газопостачання в місці забезпечення потужності (за їх наявності), підключення газових мереж внутрішнього газопостачання замовника в точці приєднання та пуск газу на об'єкт замовника виконується Оператором ГРМ.
- (49) Отже, у споживачів відсутня можливість вибору підприємства, яке б надавало послуги приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Товариства.
- (50) Відповідно частини п'ятої статті 19¹ Закону України «Про ринок природного газу», Оператор газорозподільної системи або оператор газотранспортної системи на підставі поданої замовником заяви надає послугу з приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи відповідно до умов договору про приєднання, цього Закону, кодексу газорозподільних систем або кодексу газотранспортної системи.
- (51) Згідно з частиною шостою статті 19¹ Закону України «Про ринок природного газу», Замовник має право на свій розсуд обирати виконавця проектних та будівельних робіт з приєднання серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства. При цьому, витрати замовника, пов'язані з виконанням проектних та будівельних робіт, не включаються до складу плати за приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи.
- (52) Відповідно частини сьомої статті 19¹ Закону України «Про ринок природного газу», у разі приєднання до газорозподільної системи замовник має право обрати виконавцем проектних та будівельних робіт з приєднання оператора газорозподільної системи та/або іншого суб'єкта господарювання, що має право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.
- (53) Згідно з частиною дванадцятою статті 19¹ Закону України «Про ринок природного газу», проектування та будівництво об'єктів газотранспортної системи або газорозподільної системи здійснюються відповідно до законодавства у сфері містобудівної діяльності, а також технічних умов приєднання (які визначають вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання), передбачених кодексом газотранспортної системи або кодексом газорозподільних систем.
- (54) Отже, виконання проектних та будівельних робіт є складовими послуги приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи і може виконуватися іншими (не тільки Оператором ГРМ) суб'єктами господарювання, які мають право на здійснення відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.

- (55) Відповідно до абзацу четвертого пункту 7 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ передбачено, що за ініціативи замовника (крім побутових споживачів) організацію і облаштування комерційного вузла обліку газу може бути здійснено суб'єктом господарювання, що має право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства, за рахунок такого замовника, який стає власником цього вузла обліку. У такому разі вартість цих робіт не включається в розрахунок вартості послуги приєднання.
- (56) За результатами аналізу вебсайту ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», Відділенням було встановлено, що станом на 04.01.2024 факт розміщення на ньому за посиланням <https://gadyachgas.com.ua/poryadok-priiednannya-zamovnikiv-do-gazovih-merezh> електронної форми бланку заяви приєднання до газорозподільних систем за формою, встановленою ТОВАРИСТВОМ.
- (57) Заява приєднання за формою, встановленою ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», має наступний вигляд:

<p>Голові правління ПрАТ «Гадячгаз» _____ Замовника _____</p> <p>_____</p> <p>(прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи,</p> <p>_____</p> <p>місце проживання, серія і номер паспорта, номер телефону;</p> <p>_____</p> <p>найменування юридичної особи, її місцезнаходження,</p> <p>_____</p> <p>код ЄДРПОУ)</p> <p>Контактний телефон: _____</p> <p>ЗАЯВА</p> <p>Прошу Вас надати дозвіл на приєднання об'єкту _____ (житлового будинку / квартири / земельної ділянки / промислового (комунально-побутового) об'єкту) розташованого за адресою: _____ до газорозподільної системи.</p> <p>Виконавцем проекту газових мереж від місця забезпечення потужності до місця приєднання (точки вимірювання) визначаю <u>ПрАТ «Гадячгаз»</u></p> <p>_____</p> <p>Виконавцем будівельно-монтажних робіт з прокладання газових мереж від місця забезпечення потужності до місця приєднання (точки вимірювання) визначаю</p> <p>_____</p> <p>ПрАТ «Гадячгаз»</p> <p>До заяви додаються: опитувальний лист; копії документів про право власності чи користування на об'єкт (приміщення) або земельну ділянку; копія графічного плану земельної ділянки (або ситуаційного плану (схеми) щодо місцезнаходження ділянки із визначенням її меж); копії документів, які посвідчують фізичну особу або її представника (для фізичних осіб); копії документів які посвідчують статус юридичної особи чи фізичної особи-підприємця та її представника (для юридичних осіб, фізичних осіб підприємців); копія документу про взяття на облік або реєстрацію у Державній фіскальній службі; копія оформленої довіреності на представника замовника (<i>необхідне підкреслити</i>).</p> <p>Про готовність документів прошу мене повідомити за телефоном, який зазначений у цій заяві або в інший спосіб _____.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>(підпис) (прізвище та ініціали)</p>

Я _____, ознайомлений з тим, що:
(П.І.Б.)

- 1) при забезпеченні будівництва газових мереж від місця забезпечення потужності до місця приєднання ПрАТ “Гадячгаз”, ці мережі набудуть статусу газових мереж зовнішнього газопостачання, які входитимуть в зону балансової належності та експлуатаційної відповідальності ПрАТ “Гадячгаз”. Право власності на них згідно Кодексу ГРМ набуває ПрАТ “Гадячгаз”;
- 2) при забезпеченні будівництва газових мереж від місця забезпечення потужності силами інших (крім ПрАТ “Гадячгаз”) суб’єктів господарювання, ці мережі набудуть статусу газових мереж внутрішнього газопостачання, які входитимуть в зону балансової належності та експлуатаційної відповідальності власника (споживача природного газу). Належну експлуатацію мережі від місця забезпечення потужності забезпечуватиме власник (споживач природного газу), шляхом укладання договору із суб’єктом господарювання, який має відповідний дозвіл на виконання таких робіт;
- 3) **комерційний вузол обліку газу (ВОГ) в обох випадках встановлюватиметься ПрАТ “Гадячгаз”** в рамках договору на приєднання, який належатиме ПрАТ “Гадячгаз”. У випадку розміщення ВОГ на території чи приміщенні замовника, має бути укладений договір про відповідальне зберігання ВОГ та його складових на весь строк експлуатації.

- (58) Як вбачається із змісту заяви приєднання, виконавцем проекту газових мереж, будівельно-монтажних робіт з прокладання газових мереж та встановлення комерційного вузлу обліку газу ТОВАРИСТВО визначило ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ».
- (59) За інформацією ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», наданою листом від 04.01.2024 № 26/24/06 (вх. № 70-01/31 від 04.01.2024), вищенаведена форма заяви приєднання була розміщена на сайті ТОВАРИСТВА за вказаним посиланням з 07.09.2022.
- (60) Отже, вищенаведене свідчить, що встановлена форма заяви приєднання до газорозподільних систем, яка розміщена на офіційному вебсайті ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», не узгоджується з абзацом третім пункту 1 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ та може призвести до ущемлення інтересів замовників послуг приєднання об’єкта до газорозподільних систем, оскільки, у ній відсутня можливість обирати виконавця проектних, будівельних робіт та робіт із встановлення вузла обліку газу серед суб’єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.
- (61) Згідно з принципами функціонування ринку природного газу, зазначеними у статті 3 України «Про ринок природного газу», ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб’єктів природних монополій, та за принципами недопущення та усунення обмежень конкуренції, спричинених діями суб’єктів ринку природного газу, у тому числі суб’єктів природних монополій та суб’єктів господарювання державної форми власності.
- (62) Такі дії ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуг з приєднання до газорозподільних систем в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця такої послуги, який би забезпечив дотримання законних прав та інтересів своїх споживачів та надав цю послугу відповідно до вимог чинного законодавства.
- (63) За відсутності конкуренції на ринку надання послуг з приєднання до газорозподільних систем споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначеної послуги з приєднання об’єктів до газорозподільних систем в межах території, де знаходиться

газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ».

- (64) Оскільки ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» протягом періоду з січня 2022 року по грудень 2023 року включно мало ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з приєднання до газорозподільних систем в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ТОВАРИСТВА, тому господарських відносин з ним неможливо уникнути через відсутність альтернативних джерел отримання послуги з приєднання до газорозподільної системи, при цьому його поведінка може завдати шкоду конкурентам (на ринку будівельних робіт) та споживачам, які хочуть приєднатись до газових мереж та мають бажання обрати виконавців проектних, будівельних робіт та робіт із встановлення вузла обліку газу інших суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.
- (65) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (66) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (67) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється.
- (68) Отже, дії ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ГАДЯЧГАЗ», які полягають у розміщенні на своєму вебсайті інформації у заяві приєднання щодо умов приєднання до ГРМ, в якій відсутня можливість обирати іншого, крім ТОВАРИСТВА, виконавця робіт із проектних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідних видів діяльності, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж, в межах газорозподільної системи, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене, на підставі пункту 10 частини п'ятої статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає ПРИВАТНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «ГАДЯЧГАЗ» (ідентифікаційний код юридичної особи – 05524660) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж, в межах газорозподільної системи, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ», шляхом розміщення на офіційному вебсайті ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» заяви приєднання до газорозподільних систем, яка має передбачати положення, згідно з якою замовник матиме право обирати на свій розсуд виконавця робіт із проектних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій ПрАТ «ГАДЯЧГАЗ» необхідно повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (за адресою: вул. Капітана Володимира Кісельова, 1, м. Полтава, 36014 та на e-mail: khrv@amsu.gov.ua) у **30-ти денний термін** з дня їх отримання із наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК